Cena 6 hal.

Nr. 240. Kraków, Niedziela 4 Października 1914. Rok XXII

PRENUMERATA wynosi w Krakowe miesiecznie 2 kor., kwartalnie 6 kor., za odnoszenie do domn dopłaca się 40 hal. miesięcznie.

Na prowincyi miesięcznie 2 kor. 70 h. kwartalnie 8 kor. W państwie niemieckiem kwartalnie 10 kor., w innych państwach kwartalnie 12 kor. Zmiana adresu 40 hal.

Cena numeru pojedynczego 10 hal.

GŁOS NARODU

Wychodzi 2 razy dziennie: o godzinie 6 rano i o 5 wieczór.

WYDANIE PORANNE.

Listy pieniężne, przekazy na prenumeratę i inseraty nadsyłać należy iraczej do Administracyi „Głosu Narodu". — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyi przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchii i w państwie niemieckiem. Reklamacye nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. — Rękopisów redakcya nie zwraca.

Adres Red: Ul. św. TOMASZA L. 35
Adres telegr.: „Głos Narodu" Kraków
Telefon redakcyjny Nr. 190. — Telefon administracyi i drukarni Nr. 33—44.

Na Imieniny Cesarza.

Wiedeń, 4 października.

(T. B.) Z okazyi dzisiejszych Imienin Cesarza, urządził wczoraj wieczorem wiedeński korpus strzelecki korowód z pochodniami i muzyką.

Pochód udał się przez Ringstrasse przed bramę zamkową, gdzie odegrano hymn austryacki i hymn niemiecki, następnie przed ratusz, a potem przed ministerstwo wojny.

Publiczność tworząca gęste szpalery urządzała burzliwe owacye.

Wiedeń, 4 października.

(T. B.) Małżonka namiestnika Dolnej Austryi bar. **Bienerthowa,** jako honorowa prezesowa Czarno-żółtego Krzyża **wręczyła** wczoraj, jako **w wigilię** dnia **Imienin Cesarza,** burmistrzowi Drowi **Weisskirchnerowi 200.000 koron, co umożliwi przez jeden miesiąc,** to jest do początku listopada **dawanie w południe ciepłej strawy 33.333 ludziom.**

Dalsze sukcesy Niemców we Francyi.

Berlin, 4 października.

(T. B.) **Wiadomości z zachodniego terenu wojny wskazują na znaczne sukcesy armii niemieckiej** i wzmacniają nadzieję rychłego pomyślnego rozstrzygnięcia olbrzymiej walki.

Bombardowanie Reims.

Londyn, 4 października.

(T. B.) „Daily Telegraph" donosi z Paryża:

Bombardowanie Reims trwa bez przerwy już 9 dni. Prawie wszyscy **mieszkańcy opuścili miasto.** W ostatnich dniach musieli **mieszkańcy kryć się po piwnicach.**

Pierwsze granaty w Antwerpii.

Londyn, 4 października.

(T. B.) „Exchange Telegraph" donosi z Hagi:

Kiedy pierwsze granaty padły na Antwerpię, wybuchła panika. Król zjawił się na balkonie zamku i upomniał ludność, aby zachowywała się spokojnie i za jego przykładem w spokoju oczekiwała wydarzeń.

Rumunia i Rosya.

Bukareszt, 4 października.

(T. B.) Generalny sekretarz akademii rumuńskiej Sturdza zaczął na nowo wydawać czasopismo swe, pod tytułem „Europa, Rosya i Rumunia", które wychodziło przed 25 laty. — W przedmowie wskazuje autor na fakt, że **Rumunii dzisiaj grozi to samo niebezpieczeństwo,** co wtedy. **Inwazya rosyjska** wzmocniona przez zakusy rosyjskie do uzyskania panowania nad wszystkiemi państwami słowiańskiemi, **czyni rozpaczliwe próby, aby Rumunię sprowadzić na manowce.** Usiłują nas łudzić, rozszerzają kłamliwe wiadomości z podziwienia godną zuchwałością, aby tylko słabych zniszczyć. — Autor oświadcza w końcu, że **Rumunia może tylko po stronie króla stać się większą, gdyby zaś** Rumuni działali na rzecz obcych, to zginą z karty Europy.

Stanowisko Rumunii.

Bukareszt, 4 października.

(T. B.) Komunikat rządowy ogłasza, że wynikiem wymiany zdań między premierem B r a t i a n u, przewódcą konserwatystów M a r g i l o m a n e m, a przewódcą demokratów T a k e J o n e s c u jest, że **zwołanie Rady koronnej nie jest koniecznem, ponieważ do zmiany dzisiejszej polityki Rumunii nie ma żadnego powodu.** Premier Bratianu opinię tę przedłoży królowi.

Japonia nie zawrze pokoju

Wiedeń, 4 października.

Organy trójporozumienia donoszą, iż **Japonia przyłączyła się do podpisanej w Londynie umowy Rosyi, Francyi i Anglii niezawierania pokoju na własną rękę.** Japoński minister spraw zagranicznych oświadczył rzekomo posłowi rosyjskiemu w Tokio, że Japonia nie zawrze pokoju z Niemcami przed zupełnem ukończeniem wojny w Europie, nawet, gdyby wcześnej zdobyła Kiao-Czao.

Zbrojenie się Norwegii.

Chrystyania, 4 października.

Rozporządzenie rządu tworzy nowe oddziały garnizonowe dla wszystkich zgłaszających się dobrowolnie do służby. Dzień popisowy ustanowiony został na 1 listopada.

Atak Japończyków na Czingtau.

Berlin, 4 października.

(T. B.) Po zebraniu dotychczas nadeszłych wiadomości pochodzących po części ze źródła angielskiego otrzyma się następujący obraz ataku na Czingtau:

Zjednoczone wojska japońskie i angielskie dotarły dnia 27 września po nieznacznych potyczkach z wysuniętemi naprzód siłami niemieckiemi aż do rzeki Litsun. Tutaj ostrzeliwały prawe ich skrzydło trzy okręty niemieckie z zewnętrznej zatoki aż **wmięszali się do walki awiatycy japońscy.** Jeden z aparatów lotniczych japońskich został uszkodzony. Ogółem **straty nieprzyjaciela wynosiły 150 zabitych. Straty Niemców nie są znane.**

Podczas walk kanonierka niemiecka wspierała wybornie wojska lądowe. Kanonierka zaatakowaną została przez wojska japońskie, ale jak się zdaje nie odniosła szwanku.

Dnia **28 września** podczas gdy **Czingtau od strony lądu było całkowicie odciętem** jedna japońska dywizya okrętów liniowych ostrzeliwała dwie baterye nadbrzeżne, które silnie odpowiedziały. Rezultat nie jest znany.

Dnia 29-tego września wojska zjednoczone rozpoczęły atak na wysunięte naprzód pozycye niemieckie w odległości 4 mil angielskich od głównej linii obronnej niemieckiej. Na ten atak ze strony niemieckiej odpowiedziano ze wszystkich sił.

Notaryusze o swojem położeniu.

Wiedeń, 4 października.

(T. B.) „Korrespondenz Wilhelm" donosi:

Notaryusze i kandydaci notaryalni z Galicyi i Bukowiny, którzy wskutek wypadków wojennych byli zmuszeni opuścić miejsca urzędowania, odbyli wczoraj w sali posiedzeń dolno austryackiej Izby notaryalnej pod przew. prezydenta lwowskiej Izby notaryalnej not. N a r t o w s k i e g o bardzo liczne zgromadzenie, na które między innymi także przybyli wiceprezydent wiedeńskiej izby notaryalnej Dr W i n t e r h a l d e r, not. Dr W a g n e r i inni. Na zgromadzeniu podniesiono, że położenie notaryuszy i kandydatów notaryalnych zbiegłych z Galicyi i Bukowiny jest tego odzaju, iż jest absolutnie **koniecznem, by rząd** ze względu na to, że notaryusze jako publiczni funkcyonaryusze teraz bez ich zawinienia nie mogą spełniać swyh funkcyj, **udzielił im bezprocentowej pożyczki** na czas przejściowego położenia krytycznego.

Dalszy przedmiot obrad stanowiło położenie prawne notaryuszy i substytutów notaryalnych.

Zebranie wybrało w końcu Komitet, złożony z przewodniczącego not. N a r t o w s k i e g o, wiceprezydenta austryackiego związku notaryuszów S u n o w s k i e g o, prezydenta tarnowskiej Izby notaryalnej not. R e i n e r a, kandydata notaryalnego G i n s b e r g a, dalej Dra W i n t e r h a l d e n a i Dra W a g n e r a, którzy mają się zająć dalszą akcyą zwłaszcza sprawą pożyczek.

Z okazyi imienin cesarza wznieśli zebrani trzechkrotny owacyjnie przyjęty okrzyk na cześć Monarchy i wysłali depeszę hołdowniczą.

W końcu w gorących słowach podziękowano miastu Wiedniowi za okazaną zbiegłym gościnność.

Zmiana moratoryum.

Wiedeń, 4 października.

(T. B.) Rozporządzeniem całego gabinetu ogłoszonem w „Dzienniku ustaw państwowych" i w „Wiener Ztg" zostają **przepisy co do moratoryum w dwu punktach zmienione.** Według tego **ma być uznaną za wykonaną na czas prezentacya do zapłaty i zaprotestowanie weksla, jeżeli zostanie wykonane w czasie sześciu dni powszednich po dniu płatności.** W ten sam sposób przedłuża się termin do zawiadomienia poprzedników. Drugie postanowienie odnosi się do weksli zawierające **zakaz płacenia weksli i czeków w państwach nieprzyjacielskich.**

W Mechlinie—po bombardowaniu.

„Zeit" w nrze 4315 podaje następującą depeszę z Brukseli pod datą 30 września:

Podczas oględzin Mechlinu (Mecheln) przedsiębranych 29 września przez kilku panów pod przewodnictwem tajnego radcy v. Falke, któremu powierzono ochronę pomników sztuki, natychmiast po obsadzeniu miasta tego przez Niemców, można było stwierdzić, że wybitne pomniki budownictwa nie odniosły znaczniejszych uszkodzeń. Tylko w niewielu miejscach runęło kilka domów bez wartości artystycznej skutkiem działania artyleryi.

Piękny dom Wielkiej Rady z dotykającem doń muzeum i domy szczytowe na wielkim rynku nic nie ucierpiały. Wysoko wznosząca się katedra została ugodzona kilku pociskami działowemi. Wprawdzie niemieckie wojska otrzymały surowy nakaz oszczędzania katedry, jednakowoż już po obsadzeniu miasta przez wojska niemieckie, belgijskie szrapnele i granaty (??!!) uszkodziły dzisiaj świątynię w chwili oglądania jej przez członków zarządu cywilnego. Uszkodzenia budowli można będzie bez trudności znowu naprawić. Nowożytne malowidła na szkle, jak i wszystkie okna w mieście, popękały bez wyjątku skutkiem ciśnienia powietrza. Inne kościoły w Mechlinie są nietknięte. Wszystkie obrazy wysokiej wartości, o ile da się to sprawdzić, zostały usunięte z miasta. Piękne stare domy nad kanałem są nieuszkodzone. Niemiecki komendant miasta nakazał surowo oszczędzanie wszystkich pomników sztuki.

Cholera.

Wiedeń, 4 października.

(T. B.) Departament sanitarny ministerstwa spraw wewnętrznych donosi, że dnia 3 b. m. stwierdzono w **Krainie** w dwóch miejscowościach **po jednym wypadku cholery** azyatyckiej, dalej na **Morawach jeden wypadek w Brodze** pod Igławą i **jeden w Bielsku.** Dalej nadeszły 3 b. m. wiadomości o **trzech wypadkach cholery** w Galicyi **w Grybowie** u osób wojskowych.

Telegramy.

(Telegramy »Głosu Narodu« z dnia 4 października.)

Sprostowanie fałszów o Czerwonym Krzyżu.

Wiedeń. (T. B.) „Czerwony Krzyż" zwraca się przeciw zarzutowi, jakoby czynił za mało dla rannych i stwierdza, że od **czasu wybuchu wojny trzechkrotnie tyle zdziałał jak jest obowiązany.**

Dalej zwraca się przeciw pogłosce, **jakoby z płynących składek dotowano wyższych funkcyonaryuszy. Wysocy funkcyonaryusze piastują wyłącznie honorowe posady** za które **nie biorą żadnych płac,** a tylko niżsi funkcyonaryusze w liczbie 18 są opłacani.

O pomoc dla zbiegłych aptekarzy.

Wiedeń. (T. B.) W Stowarzyszeniu aptekarskiem odbyło się zgromadzenie właścicieli aptek i zawodowców, którzy uciekli z Galicyi i Bukowiny do Wiednia. W zgromadzeniu wzięło udział 150 osób. Zastanawiano się nad sposobem niesienia pomocy. Postanowiono zorganizować pomoc na wzór pomocy finansowej zorganizowanej przez adwokatów.

„Zdradziecki rząd angielski".

Londyn, via Berlin. (T. B.) Były minister L o n g wystosował do Rady Ulsteru pismo, w którem wywodzi:

Gabinet liberalny występuje przeciw unionistom, iż zarzucają rządowi zdradę. **Rząd angielski jest istotnie,** jak sami rodacy przyznać muszą **zdradzieckim** i był nim zarówno w polityce zagranicznej, jak nie mniej w sprawie „home-rule", gdzie złamał słowo.

Anglia prostuje...

Sztokholm. (T. B.) Angielski poseł zawiadomił, iż jest upoważniony do **oświadczenia, że bezpodstawną jest pogłoska, jakoby Anglia zamierzała w którymś z krajów skandynawskich urządzić punkt oparcia dla floty.**

Nowy generalny kwatermistrz.

Berlin. (T. B.) Biuro Wolffa donosi: **Sprawy generalnego kwatermistrza powierzone zostały** generałowi majorowi **Voigts Rhydz'owi.**

Powodzenie wojennej pożyczki niemieckiej.

Berlin. (T. B.) Biuro Wolffa donosi: **W Banku państwowym wpłacono do wczoraj wieczorem na pożyczkę wojenną już 918 milionów marek,** chociaż pierwszy dzień wpłaty przypada dopiero dnia 5 października.

Traktaty rozjemcze.

Wiedeń. (T. B.) „Wiener Ztg" ogłasza traktat rozjemczy z 2 września 1913 między monarchią austro-węgierską a Szwajcaryą.

Waszyngton. (T. B.) Sekretarz stanu dla spraw zagranicznych i ambasador rosyjski podpisali traktat rozjemczy między Stanami Zjednoczonemi a Rosyą.

Protest klubu egipskiego.

Berlin. (T. B.) „Berliner Tageblatt" ogłasza **odezwę** przywódcy klubu egipskiego w Genewie do **ludów Wschodu, w której w płomiennych słowach zwraca się przeciw używaniu coraz większej ilości wojsk islamskich w armii francuskiej i angielskiej** i protestuje przeciw temu, że wojska islamskie wysyła się w pierwszej linii jako żer dla armat.

Starcie z Hindusami.

Londyn, via Berlin. (T. B.) Biuro Reutera donosi z Kalkuty:

Wczoraj przyszło do starcia między Hindusami a wojskiem, z następującego powodu. Hindusi, którzy chcieli wyemigrować do angielskiej Kolumbii, zostali z Kanady cofnięci i powrócili do Bai bai, w pobliżu Kanady. Wskutek nieporozumienia sądzili emigranci, że nie będą wprost odesłani do domów i postanowili piechotą udać się do Kalkuty. Policya i wojsko przeszkodziło im w tem. **Hindusi strzelali** przy tem **z rewolwerów i zabili i zranili kilku policyantów. W starciu zostało 16 wychodźców zastrzelonych; inni zostali ujęci.**

Pielęgniarki przy chorobach infekcyjnych.

Wiedeń. (T. B.) Minister spraw wewnętrznych wydał do wszystkich politycznych władz krajowych rozporządzenie, według którego mają być ochotnicze pielęgniarki pomocnicze tylko **przy zastosowaniu specyalnych zarządzeń ostrożności** dopuszczane przy chorobach infekcyjnych.

Wojenna kasa pożyczkowa.

Budapeszt. (T. B.) Ministerstwo skarbu ogłasza obwieszczenie w sprawie podjęcia czynności węgierskiej kasy pożyczkowej wojennej.

Ubezpieczenie górników od wypadków.

Wiedeń. (T. B.) „Wiener Ztg" ogłasza rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministerstwem robót publicznych **w sprawie zgłaszania przedsiębiorstw górniczych do ubezpieczeń od wypadków.**

Zakaz wywozu.

Wiedeń. (T. B.) „Wiener Ztg" ogłasza rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, skarbu, handlu i rolnictwa zakazujące wywozu i przewozu szeregu artykułów.

Zniszczone koleje w Serbii.

W całej Serbii panują niepokoje, a w Serbii wardarskiej, t. j. w nowych nabytkach królestwa serbskiego panują wprost zaburzenia, które wzmagają się coraz bardziej. Na linii kolejowej z Solunia do Niszu zburzono wielki most pod Szmokowicą, a przy tej sposobności wywiązała się krwawa potyczka pomiędzy rokoszanami a wojskiem serbskiem, które zmuszonem było do ucieczki. W Mitrowicy rokoszanie zniszczyli magazyn na stacyi kolejowej i zerwali tor kolejowy. Linia telegraficzna ze Solunia do Niszu przerwana.

Z Albańskich wirów.

Rzymska „Tribuna" donosi z Brindisium: Ludność z Kodaru dotychczas przeciwna nowym rządom już godzi się z nimi, odkąd Essad pasza oświadczył wobec czarnogórskiego króla, że nowy rząd albański pozostanie niezawisłym od Turcyi. Skodar porozumiał się już z Preng Bib Dodem. Ten uznał nowy rząd w zamian za obietnicę, że zostanie gubernatorem w Leszu, a więc uznanym legalnym władcą Mirdytów. Ludność Elbassanu pogodziła się z Kemal bejem, który przyrzekł, że nie przedsięweźmie żadnych kroków nieprzyjacielskich przeciwko Wallonie. W ten sposób zdaje się, że rząd tymczasowy osięgnie uznanie w całym kraju. Zamierzone jest ustanowienie senatu, do którego każda kraina względnie każde plemię albańskie wysyłałoby dwóch reprezentantów. Z Draczu wysłanoby do senatu wielmożę muzułmańskiego Szlejmana i metropolitę greckiego, Jakóba. Skoro tylko senat ukonstytuuje się, zamianuje generalnego gubernatora w Draczu i urzędników na prowincyi, a dopiero po zaprowadzeniu regularnej administracyi przystąpi senat do wyboru nowego księcia. Przywódcy albańscy przypuszczają, że zdołają załatwić się z tem wszystkiem w ciągu jednego miesiąca. Oczywiście łudzą się.

Rozprawa przeciwko Princzipowi.

Lublański „Slovenec" donosi: Dowiedzieliśmy się ze źródła autentycznego, ze rozprawa główna przeciwko sprawcom sarajewskiego zamachu Princzipowi i jego towarzyszom, odbędzie się z końcem listopada w Sarajewie. Śledztwo jest ukończone i sporządzony akt oskarżenia obejmujący około 500 stronic. Rozprawa potrwa kilka lub kilkanaście nawet dni, a będzie się odbywała nie przed sądem wojskowym, lecz senatem karnym, gdyż zamachu dokonano przed wprowadzeniem stanu oblężenia w Bośni. Prócz głównych sprawców zamachu, Princzipa i Gabrinowicia, będzie odpowiadało przed sądem jeszcze 26 spiskowców. Materyał, znajdujący się w ręku sądu dowodzi, że spisek rozgałęziony był po całej Bośni i zorganizowany ściśle W więzieniu sarajewskiem znajduje się również podoficer straży granicznej serbskiej Vujić, który umożliwił spiskowcom przejście przez granicę.

Powszechna służba wojskowa w Anglii?

Jak wiadomo, angielski minister marynarki, Churchil oświadczył, że Anglia będzie rozporządzać na przyszły rok 25 korpusami armii. Zapowiedź ta stanowiła niemałą zagadkę, zwłaszcza dla sfer wojskowych. Prasa szwajcarska próbuje rozwiązać zagadkę tę przypuszczeniem, że Anglia zaprowadzi u siebie powszechną służbę wojskową. Wiadomość tego rodzaju miała nadejść z Londynu do Bazilej.

Antyrosyjskie prądy w Azyi wschodniej.

Do ministerstwa spraw zewnętrznych w Petersburgu nadchodzą nader trwożliwe referaty od ambasady w Pekinie i od wszystkich konsulatów rosyjskich w Chinach i w Mandżuryi. Prądy antirosyjskie szerzą się na wszystkie strony w sposób zastraszający. W rozmaitych miejscowościach pozabijano licznych funkcyonaryuszów rosyjskich i kupców, a bojkotuje się towary rosyjskie. Sfery polityczne petersburskie obawiają się, że niebawem nastaną kłopotliwe zamieszki na Dalekim Wschodzie.

Upraszamy o uregulowanie prenumeraty za IV. kwartał.

Nadesłane.

Biuro korespondencyi międzypaństwowej

w Krakowie (obecnie Grodzka 3 II p.) zawiadamia WP. Helenę Schmidt i WP. Adama Gielguda, że na przesłane przez Biuro listy, nadeszły dla nich telegraficzne odpowiedzi z Londynu, które podjąć mogą w lokalu Biura w godzinach urzędowych.

= Pojedyncze numery =

„GŁOSU NARODU“

sprzedaje się w następujących sklepach w Krakowie:

Aleksandrowicz, róg ul. Długiej,
Alfus A., ul. Mikołajska,
Błochowa Berta, Gertrudy 24,
Czapliński Karol, Szewska,
Dzikowska, Zwierzyniecka 15,
Funek, Bracka,
Główna Trafika, Rynek gł. A-B,
Grudniewicz, Karmelicka,
Grudzińska, Kiosk k. Teatru,
Hanusz, Karmelicka 46,
Hildowie Bracia, Karmelicka,
Hopcas i Salomonowa, Szczepańska 9 i Dworzec,
Hupcyc M., Jagiellońska 7,
Janicki, Podgórze, Rynek 6,
Korzeniowski, Karmelicka,
Krakowskie Biuro Ogłoszeń, Dunajewskiego 3,
Księgarnia Polska Eberta, Sławkowska, Hotel-Saski,
Lamm i Kirsch, Kiosk k. Kolei,
Łąckl, Plac Matejki,
Mańkowska, Sukiennice,
Markowicz, Floryańska,
Nikiel, Wiślna 11,
Nikiel, Zwierzyniecka 25,
Piwarski, Księgarnia, św. Jana,
Poturalski, Podgórze,
Słomiany M., Sławkowska 24,
Smolik Stanisław, Kopernika 2,
Schreiber, Dominikańska,
Szczurowski, Szewska 4,
Tac Krowoderska 17.